

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

red. en sekr. h. pootlaan 242, alkmaar

adm.: merelhoven 273, capelle a.d. ijssel

C. P. PLOOY — EDE

STRIJD (1)

Efeze 6 : 10-13

Onze bespreking van Gal. 5 liep uit op het motief van de strijd. Er is geen bevrijdingsbeweging denkbaar zonder strijd. Het gaat hier, zo zagen we, om de strijd tussen vlees en Geest, een strijd, die we tot het einde toe hebben te voeren.

Vandaar de keuze voor de tweede bijbelstudie, aansluitend op de eerste, voor Efeze 6.

—o—

Tegen welke vijand gaat onze strijd? Liever: voor welke vijand zullen we op onze hoede moeten zijn?

Daarom eerst iets over de *typering* van de vijand.

Niet: tegen vlees en bloed. Dáár-
tegen zouden we ons kunnen ver-
weren met vlees en bloed. Vuist
tegen vuist. Geweld tegen geweld.
Hoewel de vijand de gedáánte
van vlees en bloed kan aannemen
en vaak zal gebruiken, is de
eigenlijke vijand, die er achter zit
een andere: de duivel, de over-
heden, de machten, de wereld-
beheersers dezer duisternis, de boze
geesten in de hemelse gewesten.
In Ef. 2 : 2 noemde Paulus de
duivel reeds de overste van de
luchtmacht, de geest, die werk-
zaam is in de kinderen der onge-
hoorzaamheid.

In een veelvoudige betiteling
wordt in Ef. 6 : 12 iets weerge-
geven van de indrukwekkende
organisatie van het rijk der dui-
sternis.

We moeten dat maat niet onder-
schatten. We hebben niet met een
ongeorganiseerde bende rebellen
te doen.

Ze hebben invloed op de loop
dezer wereld, 2 : 2, de gang van
zaken op aarde en in de geschie-
denis: ze worden wereldbeheer-
sers genoemd, d.w.z. dat ze vanuit
het rijk der duisternis ingrijpen
op wat in de rijken dezer wereld
aan de gang is.

Met die machtige organisatie gaat
gepaard een uitermate sluwe
verleidingstaktiek.

In vers 11 gebruikt de griekse
tekst het woord „methode”.
De misleidingen en aanvallen van
de boze verlopen buitengewoon
planmatig.

Onderschat daarom de vijand niet!
En overschat uzelf niet!

—o—

Dan iets over de *situering* van
de vijand.

Paulus situeert de vijand in de
lucht. In de hemelse gewesten
(zie Kol. 1 : 16).

In het toenmalige werelddeel
onderscheidde men:
de hemel als woonstede Gods —
de sterrenhemel —
en de luchthemel.

De laatste behoort eigenlijk bij de
aarde, als onzichtbare hogere
invloedssfeer, vanwaar uit mensen
en volken en gebeuertenissen op
aarde worden beïnvloed en geleid.
Ook wij zeggen nog: it is in the air,
het zit in de lucht.

Prof. Berkhof, aan wiens boekje
over Christus en de machten we
een en ander ontleen, schreef in
dit verband: „Zelf heb ik in mijn
berlijnse studietijd, in 1937, bijna
lijfelijk ervaren, dat zulke machten
in de lucht zaten. We hebben toen
ervaren, hoezeer deze machten
zich als een blok schuiven tussen
het Woord Gods en de mensen.
Ze gedroegen zich als laatste wer-
kelijkheden en eisten een verering
als waren ze de goden der
kosmos”.

Vandaar dat de strijd met het
3e Rijk als veel meer gezien is dan
een strijd tegen vlees en bloed,
nl. als een ideologische strijd.
Daarmee is wel ongeveer in een

hedendaagse term uitgedrukt wat
Paulus bedoeld zal hebben met
zijn situering van de vijand.

—o—

Hoe maken we ons nu *sterk* tegen
deze vijand?

„Weest krachtig in de Heer en in
de sterkte zijner macht”, zegt
Paulus.

Hier vinden we de aansluiting
aan wat voorafging in deze brief
aan de Efeziërs.

Paulus laat ons in deze brief
immers zien de zeer nauwe ge-
meenschap tussen Christus in de
hemel en zijn gemeente op aarde.

Hij is haar Hoofd, zij is zijn
lichaam. Zijn kracht werkt in
haar zwakheid. Dank zij die ge-
meenschap met en in Christus
kunnen de gelovigen zeggen: ik
vermag alle dingen in Christus,
die mij kracht geeft. Filip. 4 : 13.
Let wel: niet maar „door”, maar
„in” Christus, die mij kracht geeft.
De zo vaak voorkomende pau-
linische uitdrukking „in Christus”,
of „in de Heer” doet ons zien,
waarin de kracht en overwinning
van het geloof gelegen is:
in Christus; alleen als Hij in ons
en wij in Hem leven, zoals ons
Avondmaalsformulier mooi en
kernachtig zegt, zijn we opge-
wassen tegen de vijand, krachtig
in de Heer.

Dat is tegelijk belofte en op-
dracht: *wéest* krachtig in de Heer.
Wij hebben niet onze éigen strijd
tegen de boze machten, maar we
zijn opgenomen in de strijd van
Christus en mogen daarom ook
zeker zijn van zijn overwinning.
Zie ook Ef. 1 : 19-23!

—o—

Daar hangt direkt mee samen het
spreken van Paulus over de
wapenrusting Gods.

Dat kan betekenen: de wapen-
rusting die God ons biedt. Maar
waarschijnlijker is te denken aan
de wapenrusting, die God zélf
gebruikt in zijn strijd met de

machten. Verschillende onderde-
len van de wapenrusting uit Ef. 6
vinden we nl. terug in de wapen-
rusting van God, Jes. 59 : 17 en
van zijn Messias, Jes. 11 : 5.
Wij kunnen alleen staande blijven
in de strijd als we geen andere
wapenen gebruiken, dan die
waarmee God en Christus strijden.
David kon niets beginnen in de
wapenrusting van Saul. Alleen in
de kracht en mogendheid van zijn
God trad hij Goliath tegemoet.
In zijn alledaagse pakje, met zijn
staf en slinger ... voor Goliath
een belachelijke vertoning ...
maar zó ging David in de wapen-
rusting Gods en was hij krachtig
in de HERE.

Terwijl Saul en zijn leger dachten
dat ze de strijd hadden tegen
vlees en bloed, zag David in dat
het ging tegen de geestelijke boos-
heden in de lucht.

De HERE verlost niet door
zwaard en speer, want de strijd is
des HEREN en Hij geeft de
vijand in onze macht,
1 Sam. 17 : 47.

De God nu des vredes zal weldra
de satan onder uw voeten ver-
pletteren, Rom. 16 : 20.

Onder ónze voeten. Maar God
zal het doen.

De strijd is des HEREN.

Doet dan aan Zijn wapenrusting
om te kunnen standhouden.

IN DIT NUMMER

- 285 Ds C. P. Plooy,
Strijd (1)
- 286 Ds H. Smit,
Specialisatie zonder isolatie
- 287 Ds G. van den Brink,
Het formuleren van onderwijsdoel-
stellingen voor de catechisatie
- 288 D. W. L. Milo,
Zoeken naar God

Drs H. de Jong,
Hulp aan Surinaamse mede-
christenen
- 290 Prof. C. Veenhof,
Een „eigen” inrichting?

Specialisatie zonder isolatie

Kort geleden hoorde ik over een groep jonge gemeenteleden ergens in ons land, die in de vergadering van de gemeente mededeling deed van een plan tot camping-evangelisatie en die voor dat plan en de uitvoering daarvan een plaats vroeg in het gemeente-gebed. Ik hoorde dat over één gemeente en over één plaats, maar het is best mogelijk en het is ook te hopen, dat meerdere kerken zichzelf in dit verhaal herkennen.

Het gaat me nu over die vraag om een plaats in het gemeentegebed. Daarin komt, geloof ik, een goed inzicht naar voren in de verbanden zoals de Here die heeft gewild en gelegd. En tegelijk is hier, dacht ik, een overwinning behaald op een gedachtengang die soms maar al te gemakkelijk vanuit de wereld wordt overgenomen. Dat zal allemaal wel niet met zoveel woorden zijn uitgesproken. Maar het is naar mijn mening de moeite waard er toch eens wat woorden en gedachten aan te wijden.

De „afzondering” van Barnabas en Saulus

In Handelingen 13:2 lezen we over een gebeuren in de kerk van Antiochië dat ons wel moet opvallen: „En terwijl zij vastten bij de dienst des Heren, zeide de Heilige Geest: Zondert mij nu Barnabas en Saulus af voor het werk, waartoe Ik hen geroepen heb”. In het volgende vers wordt vermeld, hoe de gemeente dat bevel opvolgde: „Toen vastten en baden zij, en legden hun de handen op en lieten hen gaan”. Ik zou de aandacht willen richten op die „omweg” van de Heilige Geest. Waarom heeft Hij niet rechtstreeks tegen Barnabas en Saulus gezegd, dat zij met het voor hen bestemde zendingswerk moesten beginnen? Waarom krijgt de gemeente dat te horen? Daarover zou heel wat te zeggen zijn. Ik zou me nu willen beperken tot het volgende: Bij een „rechtstreekse” aanpak zou er van een verband tussen de „thuisblijvende gemeente” en de „werkers op het zendingsveld” eigenlijk geen sprake geweest zijn. Het lichaam der kerk te Antiochië zou twee leden verloren hebben door een ingreep van de Heilige Geest, die — met eerbied gezegd — op een amputatie zou hebben geleken. De kerk ter plaatse en de mo-

Kerkelijk Leven

biele evangeliebrengers zouden ten opzichte van elkaar in een isolement zijn geraakt: beide groepen wel door de Geest geleid maar zonder onderlinge relatie. Zo heeft de Heilige Geest het niet gedaan en niet gewild. Inderdaad wilde Hij dat het tot een afscheid komen zou. Inderdaad wilde Hij dat Barnabas en Saulus hun werk binnen de gemeente zouden opgeven om over te gaan tot het „speciaal” voor hen bestemde predikerswerk. Maar Hij wilde niet, dat afscheid en specialisatie zouden leiden tot een wederkerig isolement. En daarom gaf Hij zijn bedoelen gestalte in een daad van de gemeente. Een daad in gehoorzaamheid. Maar ook een daad waarin genade en eer op de gemeente neerdaalde. In handoplegging en gebed strekte de gehele gemeente zich uit naar het werk, dat die twee geroepenen zouden hebben te verrichten. In deze daad van afzondering en gebed wordt de kloof tussen „thuisblijvers” en „uitgaanders” voorkomen en wordt de harmonie tussen „thuis” en „uit” bevestigd. En deze daad berustte op het bevel van de Geest. Hij heeft deze harmonie gewerkt. We zien dat dit positieve gevolgen mocht hebben. De beide predikers keren na een werkperiode naar hun thuisbasis terug! En dat woord „thuisbasis” geeft een realiteit aan. En heeft Paulus uit het één en ander ook niet verstaan, dat het geboden en zinvol was voor zijn unieke werk telkens weer de voorbede van de gemeente(n) te vragen? Zie maar Ef. 6:18-20; Col. 4:2-4; 2 Thess. 3:1... Ook hier gaat het op een bijzondere wijze om het éne lichaam met zijn vele leden. Leden kunnen een zeer speciale functie ontvangen. Maar bij die specialisatie wijst de Geest elke gedachte aan isolatie of erger gezegd amputatie af!

De blijvende boodschap van het uitzonderlijke gebeuren

Ik zou me best kunnen voorstellen, dat iemand van mening is dat er vanuit dat uitzonderlijke gebeuren (in die oude apostolische tijd geen lijnen zijn te trekken naar onze eigentijdse omstandigheden en gebeurlijkheden. Een apostel is als fundamenteleggende

Pastorale notities

De vastheid van het geloof

God de Here heeft zich aan ons doen kennen, niet alleen als een God groot van weldadigheid, een goeddoend God, maar ook als een God groot van waarheid, een ten volle betrouwbare God. Van die goeddoende en betrouwbare God is Jezus Christus de waarachtige en getrouwe getuige. Dat is ons geloof. Dat we op de Here mogen vertrouwen. Daar kunnen we verder ook niet over discuseren.

Daar is het juist ons geloof voor: een zeker zijn van de dingen waar je op hoopt; ervan overtuigd zijn dat wat je niet ziet, toch bestaat. Over dat allerdiepste en allerzekerste van ons christen-zijn valt niet te redetwisten. We kunnen daarvan enkel maar getuigen. Het geloof is door de heilige Geest gegrond op God en op de waarachtigheid van zijn woord. Zó alleen bezitten we waarheid, en omdat wij van Christus zijn bidden en belijden wij met onze Heiland mee: Heilige Vader, bevestig ons in de waarheid. Uw woord is de waarheid!

Het eerste dat we dan ook duidelijk moeten zien is dit: dat wij mensen niet de waarheid uitmaken. Alsof die waarheid een resultaat van ons denken zou zijn.

De waarheid is ons gegeven, geopenbaard. En die waarheid bestaat onafhankelijk van ons denken. Zij die geloven staan tegenover ongelovigen dan ook niet als andersdenkenden, maar als kinderen van de waarheid.

Want er zijn tweeërlei mensen: mensen die voor de waarheid buigen, en mensen die zich aan die waarheid niet gevangen willen geven, haar bestrijden en loochenen, de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden.

Maar die waarheid is er: God heeft ze ons geopenbaard. God is de Schepper van hemel en aarde. Dat is waarheid omtrent God: geopenbaarde waarheid. Dat blijft waarheid, ook al zou niemand het meer geloven en erkennen. Dat is waarheid. En al zou er geen alle mensen in Adam gevallen zijn mens meer zijn, die het erkennen wil: het is toch waar! Omdat Hij, die waarachtig is het ons door zijn apostelen en profeten heeft geopenbaard.

Gelukkig de mens die in die waarheid zijn vastheid gevonden heeft.

B. Telder, Bilthoven

getuige van Christus (1 Kor. 3:10) nu eenmaal „onherhaalbaar”. Dat laatste geef ik zeker toe. Maar ik geloof, dat dat grote verschil het argument voor onze eigentijdse omstandigheden niet wegneemt maar juist versterkt! Het gebeuren met Barnabas en Saulus komt via de lijn van het „Hoeveel te méér!” naar ons toe. Het uitzonderlijke van de fundamenteleggende apostel brengt immers een bijzondere positie en een bijzondere zelfstandigheid tegenover de gemeente met zich mee. Denk alleen maar aan de vermanende en bestraffende gedeelten in de apostolische brieven! En ondanks die bijzondere zelfstandigheid wordt toch zo duidelijk en nadrukkelijk de harmonie en de gemeenschap tussen thuisgemeente en uitgaande apostel bewaard. Als die gemeenschap en die harmonie voor de apostel gold, hoeveel te méér dan voor ons, die gemeenteleden zijn zonder apostel-kwaliteit!

Polarisatie

In dit opzicht hebben wij te overwinnen wat „uit de wereld” is. En dat wereldse is de breuk van de door de Geest gewilde harmonie. Dat wereldse is de specialisatie als isolatie, om niet te zeggen amputatie. En dat bedreigt ons juist „in onze heiligste verrichtingen”. Het is buitengewoon verheugend als een groep jongeren aan de

roeping tot uitdragen van het evangelie gehoor geeft en aan dat gehoorgeven een speciale gestalte verleent... op campings, in koffiebars. De speciale vorm brengt al direkt met zich mee, dat het geheel van de gemeente niet op één en dezelfde manier in het werk betrokken kan worden. Er ontstaat een onderscheid van „thuis” en „uit”, van „achterhoede” en „frontsoldaten”.

Nu wil de duivel niets liever dan een wig tussen beide groepen. Hij wil de polarisatie, de isolatie en — zo mogelijk — de amputatie. Daarin komt hij al een heel eind, als wij bijvoorbeeld Geest en gemeente tegen elkaar gaan uitspelen. De Geest wordt dan iemand, die Saulus en Barnabas er zomaar uithaalde zonder zich om de band van die twee met de gemeente ook maar te bekommeren. Persoonlijke roeping! En daar heeft „het kerkvolk” verder geen boodschap aan! Dan wordt de gemeente al gauw van haar voornaamste medewerking beroofd, van de gebedsbegeleiding! Men komt eigenlijk niet eens meer op de gedachte dat dit belangrijk zou kunnen zijn. En als de gemeente niet attent is, dan laat ze zich er ook gemakkelijk van beroven! Er is dan geen sprake meer van een gehele gemeente die zich biddend en begeleidend uitstrekt naar het werk van de kleine groep. Er is een wederkerig isolement ontstaan. En de polarisatie kan haar lelijke gang

gaan. De „thuisblijvende” gemeente wordt in de ogen van de „frontsoldaten” tot een „vegeterende massa”, log en immobiel. Omgekeerd wordt aan de „frontwerkers” het odium van „aktivistische onruststokers” maar al te gemakkelijk opgelegd.

Men kan aan de ene kant over de rust des geloofs gaan spreken waar alleen maar sprake is van gebrek aan aktiviteit! Men kan aan de andere kant zijn zekerheid en geborgenheid gaan zoeken in de eigen aktiviteit, waarbij het genadekarakter van het heil wordt vergeten en de overgang van een heilig werk naar werkhelgheid ongemerkt wordt gemaakt! Als de harmonie van de Geest wordt verbroken, dan zullen de pölen elkaar gaan beschadigen. En dat is zacht uitgedrukt!

Ik heb het nogal scherp gezegd. Ik heb geen situatie beschreven die er is! Dat wil ik dankbaar en met nadruk zeggen. Ik heb het einde van een weg willen tekenen waarop we zelfs de eerste stap niet moeten zetten! Het eind van de weg die begint met „Geest” tegenover „gemeente”, met „werkers” tegenover „thuisblijvers”. „Principiis obsta!” zeiden de vaders... „Bevecht het begin van het kwaad”. Wacht niet tot je het eind in zicht krijgt! Handelingen 13 moet niet vergeten worden!

Realiteit tegenover folklore!

Ik kom weer terug op die vraag om een plaats in het gemeentegedebied. Aan die vraag om het gebed is, zo zou ik denken, al veel verhooring voorafgegaan. Het is een verhooring van God, als we in deze tijd van polarisatie de harmonie begeren die de Heilige Geest heeft ingesteld en gewild. Als het isolement eigenlijk bij voorbaat al overwonnen is door een gemeente die zich biddend uitstrekt naar het werk, dat in zijn speciale gestalte door een groep wordt verricht. Het onderscheid blijft natuurlijk, maar de scheiding wordt voorkömen.

Ik wilde hier uitvoerig bij stilstaan. Omdat het natuurlijk zo moet zijn, dat de vraag bewust wordt gesteld en dat het gebed bewust wordt opgeheven. Wat echt en waarachtig begint dreigt na verloop van tijd heel vaak weer een „kerkelijke folklore” te worden... een mooi gebruik zonder wortels in een echt besef van de werkelijkheid die de Geest geeft en wil!

Dat mag niet. Vandaar deze kleine bijdrage tot bewustzijnsverscherping en -verheldering. Voor velen niet nodig. Maar denkkelijk niet voor allen overbodig.

G. VAN DEN BRINK — ROTTERDAM-SCHIEBROEK

Het formuleren van onderwijsdoelstellingen voor de catechisatie

De lancering van de eerste Russische Spoednik in 1957 schijnt het sein geweest te zijn tot het luiden van de noodklok over het Amerikaanse onderwijssysteem. Uit dezelfde tijd dateert de enorme belangstelling voor het formuleren van onderwijsdoelstellingen. Een boekje als dat van de engelsman R. F. Mager „Leerdoelen formuleren. Hoe doe je dat?” is vertaald in het Nederlands, Frans en Duits. Ingezonken onderwijsmensen kruisigden hun traagheid met de stelling: Hoe concreter het onderwijsdoel wordt geformuleerd, hoe groter de inspanning zal zijn om het te bereiken. Een stellingdie omgekeerd kan worden in deze vorm:

hoe vager het onderwijsdoel,
hoe trager de onderwijzman.

Het is de vraag of de schokgolf, veroorzaakt door de spoetnik onze catechisatielokalen al heeft bereikt.

Een interessant experiment

Een Amerikaans onderzoeker, een zekere Tyler, pleegde het volgende experiment. Hij ondervroeg een groot aantal leraren en docenten in het vak geschiedenis naar hun onderwijsdoelstellingen. Ze verzekerden hem eenparig weinig belang te hechten aan feitenkennis, maar veeleer uit te zijn op het bijbrengen van inzicht in de wijze waarop vroegere gebeurtenissen en omstandigheden invloed hadden op latere. Toen Tyler echter daarna (blijkbaar ongemerkt) kennis nam van hun onderwijspraktijk, bleek dat de meesten slechts lippendienst bewezen aan hun schone onderwijsdoel en zich praktisch beperkten tot het opdienen van feitenmateriaal. Hun studenten, die zich daarop hadden ingesteld, stampeten rijtjes en jaartallen.

De conclusie uit dit onderzoek is duidelijk. Het doel was goed: het bijbrengen van historische verbanden. Maar het was zo algemeen geformuleerd, dat het niet sneed in het trage vlees van de docenten. Ze konden er alle kanten mee uit, zelfs de tegenovergestelde.

Tyler en anderen menen nu, dat de onderwijzman pas ernst zal maken met zijn ideaal, als hij zich dwingt om zijn onderwijsdoel zo scherp mogelijk in het oog te vatten en te formuleren. Ik zou, wat deze onderzoekers op dit punt bedoelen, duidelijk kunnen maken aan de hand van twee voorbeelden. Eerst één van een vage onderwijsdoelstelling: een les over de eerste industriële revolutie in Engeland van rond 1870. De docent zal zich dan heel makkelijk beperken tot het geven van feitenmateriaal uit die periode. Dan een scherpe doelstelling: het verband tussen de eerste industriële revolutie in Engeland rond 1870 en de opkomst van het socialisme aldaar. In dit geval kan de docent niet meer volstaan met het geven van feitenkennis. Hij dwingt zichzelf te komen met een scherp gericht betoog, dat diepgang heeft

en inderdaad verbanden aanwijst. Terloops moet gezegd worden, dat sommige deskundigen de formuleringmethode in twijfel trekken. Ze merken op, dat niet één formule compleet is. Voorts dat er onderwijsdoelen zijn, die zich aan formulering onttrekken. Dat mag waar zijn, maar het is m.i. duidelijk, dat Tyler e.a. ergens in de roos geschoten hebben. Ook ten aanzien van de catechetische praktijk is de geest gewillig, maar het vlees zwak. We hebben een scherpe formulering van ons catechetisch doel hard nodig.

Toepassing van dit gegeven op de catechisatie

Iedere catecheet kent de overvolle dagen waarop hij zich zonder noemenswaardige voorbereiding in zijn catechetische werk stort. Heeft hij al een behoorlijke ervaring opgedaan, dan kunnen zulke uren nog tamelijk bevredigend verlopen. Maar de grote vraag is of het niet beter had gekund. Vandaar dit stukje bezinning dat toeloopt op de stelling: een scherp geformuleerde doelstelling van de catechese is beslist noodzakelijk. Dat geldt dan a) voor de catechese in zijn geheel, b) voor het leerplan, c) voor de enkele les. Over elk van deze drie enkele korte opmerkingen.

a) de catechisatie in het algemeen.

Alvorens in september te starten met de catechisaties dienen we ons opnieuw te realiseren wat catechese ten diepste is. Deze bezinning zal zich steeds moeten herhalen. Daartoe zal het goed zijn, als ieder voor zich het doel met eigen woorden tracht te formuleren. Natuurlijk kunnen kant en klare definities ons van dienst zijn. Dr R. Bijlsma geeft in zijn Kleine Catechietiek deze omschrijving: „Catechese is het onderricht van de christelijke gemeente aan haar le-

den, speciaal aan de jongeren, om hen toe te rusten tot een verantwoord leven in de wereld als mondig leden van Christus' kerk” (blz. 11).

Voor mijzelf kwam ik tot de volgende omschrijving van de kindercatechisatie (die ik graag voor beter geef):

Kindercatechese is het onderwijs in de christelijke leer, door de gemeente gegeven, in opdracht van de HERE Zelf, aan kinderen met wie Hij Zijn verbond sloot, om hen te manen tot een leven van vertrouwen op hun God en het houden van Zijn geboden in Christus Jezus.

Het gaat nu in dit verband niet om de vraag naar de beste definitie, maar om de overweging dat scherpe concentratie op alle facetten van onze opdracht ons moet brengen tot vernieuwd besef van de ernst, de verantwoordelijkheid en de rijkdom van deze taak.

b) het leerplan

Het is nodig dat de catecheet een duidelijk omschreven leerplan maakt voor alle groepen. Een plan dus dat een periode van een jaar of zeven omvat. Dat leerplan kan vrij eenvoudig zijn voor een groep waarvoor hij een geschikt boekje gevonden heeft. Hij zal dan kunnen volstaan met het aangeven van de hoofdstukken die hij gedurende een seizoen denkt door te nemen.

Kiest de catecheet een combinatie van catechismuszondagen, algemene onderwerpen, Bijbelstudies enz. dan zal een gecompliceerder schema nodig zijn.

Globaal genomen wordt een leerplan bepaald door drie of vier factoren:

1. *de doelstelling.* Voor een groep jongeren kan men de taak voor één jaar bijvoorbeeld als volgt omschrijven: het kunnen terugvertel-

ZOEKEN NAAR GOD

n.a.v. Hans Bouma
Op Adem Komen
Kok, Kampen f 7,90

Vanaf zijn eerste bestaan moet de mens vragen hebben gehad; moet hij antwoorden op zijn vragen hebben gezocht. En het zoeken naar antwoorden op openstaande vragen is altijd: zoeken naar God. Voor alles, waarvan wij het waarom en waartoe niet weten, luidt het antwoord: God. Zelfs de van God afgedwaalde heiden zoekt God; zoals een verdwaald kind om zijn vader roept. Zoveel te meer de mens, die zijn Vader heeft gekend en die Hem, vanwege eigen wijsheid, steeds is kwijt geraakt.

De Bouma heeft de verdwaalde, zoekende, tastende mens een aantal gebeden geschonken, die hem op weg helpen. Zelfs de apostelen, die het dichtst bij de Heiland leefden, vroegen Hem: Heer, leer ons bidden. Dat is: wijs ons het contact met de Vader, die in de hemelen is. En de Heiland voldeed aan hun vraag, wees hun de weg, gaf het volmaakte gebed.

De gebeden van Hans Bouma zijn gedichten. Ook het Onze Vader is in zekere zin een gedicht, een beslotenheid, een gesloten canon. Een gedicht is maar niet een stukje kunst om de kunst, niet een litterair hoogstandje — maar een afgeronde, volkomene, min of meer volmaakte zeggings. Een zinspreuk; een spreken met zin.

De psalmen zijn ook gedichten. Elke zin van een psalm bestaat uit een voor- en een nazin. Er is symmetrie, evenwicht in zulke gedichten. Er zijn bovendien psalmen, waarin de beginletters der coupletten samen het alfabeth vormen; zo'n gedicht krijgt, als psalm 119, een extra canon, een extra zin. Denk aan ons volkslied, waarvan de beginletters een naam vormen: ook zo'n welverstoep kleinood dat extra waarde toevoegt. En dan hebben sommige psalmen een refrein, psalmen 42 en 43, bijvoorbeeld. Ook op deze wijze blijkt, dat we met een zeggings, een spreuk, een zinspreuk te maken hebben. Zo zijn er meer kenmerken.

De psalmen zijn ook gebeden, behalve gedichten. Dit is een uitgemaakte zaak. En dat de gebeden van Hans Bouma gedichten zijn geworden is dus direct aannemelijk. U kunt ze zo onthouden — voor moeilijke ogenblikken.

—o—

Dit alles wat de vorm betreft. En nu de inhoud van Bouma's gebeden.

De titel wijst er al op, dat ons gebed ons op adem doet komen. Het spreken met God is rusten in Hem; afleggen van onze benauwdheden; adem scheppen bij Hem die leven is en leven doet. Adem immers is leven. Toen de geschapen mens op adem kwam (Gen. 2:7) werd hij tot een levende ziel. De zingende mens speelt met zijn adem, schept uit de overvloed van zijn leven. Alleen een moegedwaald kind blijft ademloos staan. Roept om zijn vader — en komt op adem.

Het zoeken naar God is wat anders dan het monotoon prevelen van dagelijkse gemeenplaatsen. Niets is zo maskerend en isolerend als de vaste vorm. De Heiland waarschuwde ons voor de tredmolen van veelvuldige gebeden, die tot een eerbiedwaardige, religieuze sleur kunnen worden. Wie tegen zijn vader steeds hetzelfde zinnetje zegt, zegt hem niets meer. Maar wie, vindingrijk als de liefde is, steeds naar nieuwe woorden, nieuwe contacten zoekt, bewijst zijn levende genegenheid.

—o—

Alle gebeden van Hans Bouma zijn zoekend, tastend, afwerend en toenaderend, verdedigend en vol overgave; kortom menselijk. Bij het zeker-weten komt steeds de schaduw van de twijfel. Bij het zoeken hoort het vinden. Bij het ontdekken komt de verrukking. Het boekje staat niet steeds op hetzelfde niveau — maar welke bidder staat steeds op de toppen van zijn geloof? Er zijn ook gebeden uit de diepte. Maar als bundel van 65 korte gebeden is er een zekere volkomenheid: in vele facetten is het zoeken naar de levende God vastgelegd; als voorbeeld misschien, maar ook om op een rustig ogenblik eens fijn door te lezen. Doet u het maar; u zult er door op adem komen.

Het eerste gebed verklaart de titel:

telkens God
U weer treffen
één en al aandacht
herkend worden
ontraadseld
aanvaard
alles open
zien gaan
visioenen
van vrede
eindeloos geluk
telkens weer
op adem komen

Kort, zonder zinnen maar met zin, telegramstijl. Zonder hoofdletters of leestekens vrijwel — maar die hoort u toch niet. Al zoudt u ze misschien wel willen zien. Een ander gebed (9)

nog steeds wacht Gij
waar is de mens
de mens van uw dromen
Gij staat er alleen voor
wij doen niet mee
het kan ons niet boeien
trek U niet terug
het zou het einde zijn
laat het doek niet vallen
eer het spel begonnen is
o God heb geduld
we moeten nog opkomen

Als u even aan de korte, stoterige woordkeus gewend bent, ziet u ineens de dubbele waarde van elk woord. Alles is even geladen; kijk maar:

- 1) God wacht nog. Waarop? Hij talmt niet, maar is lankmoedig, 2 Petr. 3:9
- 2) Adam, waar zijt gij? Gen. 3:10

Hulp aan Surinaamse mede-christenen

Onder deze titel schreef ik in het nummer van 18 juni jl. een informeel stukje, dat ik in dit nummer opnieuw plaats. Een nieuw seizoen is weer begonnen en het is goed bij het opmaken van uw winter-begroting te weten welke projecten er wachten op uw steun. Hierbij denk ik vooral aan kerken en diakonieën. Het zou geen wonder zijn, wanneer juist aan hen de eerste publicatie hierover zou zijn voorbijgegaan, terwijl we juist hun steun nodig hebben.

Een geregelde plaats op het collecte-rooster voor de eerstkomende vier jaar — als dat eens zou kunnen ...!

Intussen hebben al veel particulieren spontaan en gul gereageerd. 72 girostrookjes kwamen binnen (waaronder 2 van kerken met een collecte) en dat bracht samen het zeer mooie bedrag op van: f 3.656,55. We kunnen dus zonder overdrijving zeggen, dat dit project in onze kerken (en daar buiten?) aanslaat. Dankbaar stellen wij dat vast.

Zal dit goede onthaal ook op de wat langere duur standhouden? Onder de ruim 70 bijdragen waren er twaalf, die een regelmatig bedrag toezegden. Dat vooral is nodig. We leven in een vliegensvlugge tijd, waarin van alle kanten impulsen op ons afkomen. Dat kan ook aan de christelijke deugd van de barmhartigheid iets rommeligs geven. Vaste vrijwillige bijdragen geven is daar een medicijn tegen. Maar toch, ook voor de giften-voor-één-keer zijn we erg dankbaar.

De controle op mijn boekhouding berust bij de kerkeraad van Amsterdam-Centrum, die onze commissie ook benoemde. Om deze reden acht ik mij ontslagen van het vervelende bedrijf om alle giften afzonderlijk te verantwoorden.

Ik ga de administratie trouwens overdragen, zoals ik in de publicatie van 18 juni al aankondigde. Onze kerk heeft behalve een gemeentegiro tegenwoordig ook een postgironummer en wel 3666088 t.n.v. Gereformeerde Kerk Vrijgem. te Amsterdam-C. Neemt U hier goede nota van en maakt U alstublieft uw gaven op dit nummer over.

Hier volgt nogmaals de aankondiging van dit project:

Sinds november 1975 heeft de Gereformeerde Kerk (vrijgem.) van Amsterdam-Centrum contact met de Evangelische Broeder-gemeente in de Bijlmermeer, die bestaat uit Surinamers.

- 3) naar ons beeld en gelijkenis geschapen, een koning? Gen. 1 : 26
- 4) Tezamen zijn ze afgeweken, ontaard; Ps. 14 : 3
- 5) Niemand die goed doet, zelfs niet een; Ps. 14 : 3
- 6) De mens onderhoudt Gods wet niet, kan ook niet; Rom. 8 : 7
- 7) Hoe lang zult Gij uw aangezicht verbergen? Ps. 13 : 2
- 8) Wij zouden „inslapen ten dode”, ps. 13 : 4 en: Ik zal het volk vernietigen, Ex. 32 : 10
- 9) 10) Waarom zouden de heidenen zeggen: om hen te vernietigen heeft Hij hen uitgeleid? Ex. 32 : 12. En uw beloften dan? (: 13)
- 11) laat de vijgeboom nog dit jaar staan, Luc. 13 : 8
- 12) zend uw licht en waarheid, mogen die mij brengen op uw heilige berg, Ps. 43 : 3.

—o—

Een bijzonder gebed geldt de kinderen: die het huwelijk van hun ouders moeten redden, die moeten presteren wat hun ouders niet lukte, die alles moeten zijn voor hun ouders, of die niet welkom waren.

Wie Hans Bouma kent weet, dat er ook een gebed voor de dieren in staat, voor de misbruikte natuur, die om onze schuld in nood is. Over de vergankelijkheid van dit leven gaat 34 :

vroeg of laat
moet ik verdwijnen
ik weet het
tenslotte ben ik
een komend en
gaande man
ik zal er nooit
aan wennen
alles breekt af
maar ik heb er
vrede mee God
als datgene
wat wij samen hebben
maar gewoon doorgaat

De zoon van Seth heette Enos, Ennoosj, zwakke mens, sterveling. Laat af van de mens, zei Jesaja (2 : 22), wiens adem in zijn neus is; want wat is

hij waard? De „komende en gaande man”, een Joodse uitdrukking voor een open plaats aan tafel, bestemd voor de vreemdeling, de passant, de zwerver. Maar na de dood . . . ps. 49 : 16.

Een prélude tot de kerkdienst vindt u bij 35. Refreins vindt u op 37, 44 en 56! En let op het gebed voor onze pioniers, onze voorhoedevechters:

wie het te langzaam gaat
de groep verlaat
als Petrus vooruitloopt
op de golven
Jezus wees hem nabij
wanneer de eenzaamheid
de angst hem overvalt
laat uw gemeente
hem opvangen troosten
moed inspreken
weer de ruimte geven
onmisbare verspieder
van uw toekomst

Voor zo'n gebed alleen, dat u aan het denken zet, is het boekje zijn prijs (ook een lofprijs) waard. Maar zijn er dan geen bezwaren? Natuurlijk, ook deze. Bedenklijk is, dat in gebeden 58 t/m 71 Jezus wordt aanbeden. Een vroeg Christelijk concilie heeft gezegd: dat we de Vader moeten aanroepen en ons op de Zoon beroepen, waarbij de Geest onze gebeden zuivert en vertaalt. Nu hebben concilies niet altijd volmaakte dingen gezegd; ze werden ook maar bevolkt door sterfelijke mensen. En zeker goed is, wanneer (68) beleden wordt, dat Jezus ons over de Vader spreekt; of wanneer (71) Hem gevraagd wordt ons tot de Vader te leren bidden.

Misschien is het ontbreken van elke rijm ook wel een bezwaar. Daarover kunnen we een andere keer eens nadenken. Rijm behoort tenslotte tot de kleine details van een klassiek gedicht. Maar een goed dichter houdt zich ook zonder rijm wel aan het ritme, de bruisende onderstroom van zijn leven. Zo ook ds Bouma. Hij houdt zich aan grote lijnen. Trekt de grote lijn naar God.

Dit contact ontstond eigenlijk ongezoekt. Een van onze ouderlingen, die administrateur is van de school, waarin de Surinamers hun kerkdiensten houden, werd uitgenodigd om de dienst op de onafhankelijkheidsdag, in november '75, bij te wonen. Wij gaven hem onze groeten mee en verzochten hem aan de Broeder-gemeente de vraag te stellen, of zij — vreemdelingen als zij waren — in enig opzicht onze hulp nodig hadden. Naar aanleiding van deze vraag, die eigenlijk een aanbod was, is de Broederraad (hun kerkeraad) met ons in contact getreden. Het bleek ons, dat zij voor hun gemeente, die nominaal 500 leden telt, binnenkort geen dominé meer zullen hebben, omdat de predikant die er nu op part-time basis werkt, naar Suriname terug gaat. Zij vroegen ons daarom, of wij hun aan een pastorale werker konden helpen.

Wij zagen er werkelijk een besturing van de Here in, dat we kort daarna in kennis kwamen met Kim Batteau, een Amerikaanse theoloog (Westminster Seminary) die hier aan de V.U. bij prof. Veenhof z'n doctorale studie doet en zich als belijdend lid bij onze gemeente wilde aansluiten. (Wat inmiddels ook gebeurd is.) Hij zocht juist een nevenbaan om met zijn gezinnetje (nederlandse vrouw en één kind) al studierend in leven te blijven. Aantrekkelijk voor ons was vooral, dat hij in de Verenigde Staten ervaring heeft opgedaan met pastoraal werk onder de negerbevolking van Chicago. Kim bleek voor dit werk te voelen en de eerste contacten, die wij legden tussen hem en de Broedergemeente waren hoopgevend. Het laat zich aanzien, dat zij het wederzijds goed met elkaar kunnen vinden.

De Evangelische Broeder-gemeente — was is dat eigenlijk voor een kerk? Dat vroegen wij ons natuurlijk ook af, toen wij er mee te maken kregen. Deze kerk is in Suriname de volkskerk en is daar ontstaan door de zendingsactiviteiten van de Broeders, die hier in Nederland ook vertegenwoordigd zijn en in Zeist hun centrum hebben. Hun oorsprong gaat terug tot in de 18e eeuw, toen de Broeder Uniteit onder leiding van de graaf Von Zinzendorf in de boezem van de lutherse kerk in Duitsland ontstond. Aanleiding daartoe was de opvang, die deze christen-edelman bood aan de uit Bohemen voortvluchtige moravische gelovigen (geestelijke nazaten van Johannes Hus) op zijn landgoed Herrnhut in Oberlausitz. Toen mede als gevolg daarvan moeilijkheden ontstonden met de lutherse landskerk van Saksen, liet Von Zinzendorf zich door de moravische broeders tot bisschop wijden (1737). Vanaf dat moment was er feitelijk een afscheiding van de lutherse kerk, hoewel dat zo niet bedoeld was. Nog bestaand met de luthersers goede contacten. De aldus ontstane Uniteit is zuiver geestelijk gezien een vrucht aan de boom van het duitse piëtisme. Een warm en blijmoedig geloofsleven kenmerkt haar, evenals een dogmatische argeloosheid. Wat de zending betreft, zijn ze in het

protestantisme koplopers geweest. Een eigenaardigheid is verder nog, dat men het lidmaatschap van de Broedergemeente kan combineren met een ander kerklidmaatschap. — Wat de Broeder-gemeente in de Bijlmermeer betreft, wij hebben tot dusver met hen een goed religieus contact gehad, genoeg om met hen op geloofsbasis voor dit project samen te werken.

Het project is geraamd op vier jaar. Gedurende deze vier jaar zullen wij aan de Broeder-gemeente een bedrag uitkeren, waarmee zij br Batteau voor drie dagen in de week kan honoreren. Deze omslachtig schijnende vorm is gekozen om de zelfstandigheid van deze kerk te respecteren en te stimuleren. Want deze surinaamse gemeente mag dan financieel weinig draagkrachtig zijn, dat is geen reden om haar te bevoogden, ook niet goed bedoeld.

En nu de vraag, hoe wij dat denken te financieren. Formeel zouden de andere kerken kunnen zeggen: wat Amsterdam-centrum aanpakt, moet zij weten; daar staan wij buiten; of: Als Amsterdam-centrum wat wil, laat ze dan eerst overleggen met de zusterkerken. Ieder heeft het recht zo te reageren. In dat geval moeten we het alleen doen. Niettemin hebben wij er bij het aangaan van deze verplichting op gerekend, dat we de hulp van de zusterkerken (vrijgemaakt en christelijk gereformeerd) zouden krijgen. We hebben dat niet afgewacht, omdat we meenden dat hier snel gehandeld moest worden. Een lange kerkelijke weg zou, vreesden wij, de spontaneïteit kunnen doden. Bovendien gingen wij er van uit, dat dit stukje overzichtelijke ontwikkelingshulp algemene weerklink zou vinden. Deze hulp is direct evangelisch (immers dienst in pastoraat, catechese en prediking) en is tevens controleerbaar. Allerlei strijdstokverhalen gaan hier niet op. Hier ligt een stukje derde wereld vlak naast ons bed. Zou onze Here Christus het ons niet kwalijk nemen, als wij deze kans om zinvol te helpen lieten liggen?

Voorlopig kunnen kerken, diakonieën en/of particulieren hun gaven kwijt op bovengenoemd postgironummer. Een gift-ineens mag natuurlijk, maar het gaat ons vooral om een donateurschap voor een vierjarenplan. Het werk is al gestart.

Voor de commissie „E.B.G.-project” te Amsterdam,
(ingesteld door de kerkeraad) Ds H. de Jong

P.S. Twee opmerkingen voeg ik hieraan toe.

1e. Ik schreef in juni: „Het laat zich aanzien, dat zij (de E.B.G. en br Batteau), het wederzijds goed met elkaar kunnen vinden”. Ik kan dit nu in september gelukkig bevestigen. Juist vorige week hadden wij een bespreking met de Broederraad en op onze vraag hoe de verhouding zich ontwikkelde, antwoordde men hartelijk: Wij zijn blij met onze Kim.

2e. De 'omslachtige' honorering van br Batteau waarover ik schreef, is niet gelukt. Men gaf er van de kant van de E.B.G. toch de voorkeur aan, dat br Batteau door ons gesalarieerd zou worden. Uit het oogpunt van kerkrecht achten wij dit onjuist, maar natuurlijk niet onoverkomelijk.

H. de Jong

Vervolg van pagina 287

Het formuleren van onderwijsdoelstellingen voor de catechisatie

len en of herkennen van de geschiedenis van de schepping, de aartsvaders, de uittocht en de wetgeving, de richteren en de vroege koningentijd. Een mogelijk doel voor een ouderengroep kan zijn: het weergeven en belijden van de belangrijkste stukken van de christelijke leer; het aanduiden van de gewichtigste gebeurtenissen uit de strijd tussen Christus en de satan in de geschiedenis en het herkennen van deze strijd in het heden; het aanduiden van de belangrijkste beginselen van zelfstandige bijbelstudie.

2. *de beginsituatie.* Hierbij komen vragen aan de orde als: zijn de jongelui afkomstig uit meelevende gezinnen, of niet? Zijn ze op slechte of op goede scholen geweest? Welke kennis mag redelijkerwijze aanwezig worden verondersteld? Hoe is het sociale milieu? enz. Het is duidelijk, dat het voor de planning verschil maakt of 12-jarigen reeds een voor hun leeftijd voldoende Schriftkennis hebben, of niet. Het maakt verschil of men een groep heeft van studerenden of van werkende jongeren (o wonderbaarlijke tegenstelling!), enz.

3. *de stof.* De catecheet dient vast te stellen welke gedeelten uit Oude en Nieuwe Testament hij wil behandelen; welke gedeelten van de catechismus hij op het programma zet; welke Bijbelboeken of hoofdstukken hij kiest voor Schriftstudie-catechisaties en welke 'algemene onderwerpen' hij kiest (evolutiekwesties, vreemde godsdiensten, andere kerken, enz.).

4. *het leerboek.* Volledigheidshalve wordt hier het belangrijkste leermiddel, het leerboek, genoemd. Intussen zitten we met het zware probleem van de halve meter boekenplank aan catechisatieboekjes van collega Postma, die niet of nauwelijks bruikbaar zijn (Opbouw 20-8).

Aan de hand van deze vier punten moet nu een schema worden opgesteld van wat de catecheet in de loop der jaren hoopt te doen. Dit leerplan mag niet ontbreken. Het moet aan de gemeente bekend zijn. Catechese is de taak van de gemeente. Niet van de predikant alleen. De gemeente heeft medezeggenschap over dit plan. Ouders en kerkeraad moeten kunnen zeggen: wilt u daar en daar eens aandacht aan besteden? Het opstellen van zo'n plan betekent natuur-

lijk niet dat de catecheet zich eraan uitlevert. Als zich brandende zaken voordoen moet hij ervan afwijken. Het leerplan is er voor de catecheet en niet andersom. Het kan hem ervoor behoeden maar een beetje aan te rommelen.

c) de enkele les

Het is nodig dat de catecheet voor elke les zich het doel voor ogen stelt, dat hij ermee wil bereiken. Deze doelstelling kan niet worden gemist. Hoe scherper de doelbepaling, hoe effectiever de les en hoe beter de kwaliteit. Men vergelijke de volgende mogelijkheden:

een catechisatieles zonder doelstelling: de catecheet ontdekt, dat de sacramenten aan de orde zijn. Zijn ervaring stelt hem in staat daarover drie kwartier vol te praten. Wat hij zegt is orthodox-Gereformeerd, maar vrij „leeg”.

een catechisatie met doelstelling: de catecheet geeft les over de sacramenten, als hierboven. Maar met dit verschil, dat hij ernaar verlangt Gods trouw te laten zien, terwijl hij de jongelui maant om

hun God te vertrouwen en Hem geheel toe te behoren. Hier zijn we duidelijk veel verder.

een les met nog scherpere doelstelling: de catecheet geeft een catechisatie over de sacramenten als hierboven, maar de reproductie van het gebodene door de catechisanten wordt nu in de doelstelling opgenomen. De catecheet vraagt zich af, hoe hij zal kunnen bewerkstelligen, dat zijn leerlingen hem gaan naspreken, en — als de Here God het geeft — ook zelf gaan belijden (belijden = homologeën = hetzelfde zeggen). Hier komen opdrachten binnen het gezichtsveld (spreekbeurt, groepsgesprek, opstel, opzeggen en overhoren). Hoe godvruchtig de man van het tweede voorbeeld ook mag zijn, die van het derde is pas geheel ter zake.

Epiloog

Schrijver dezes is geen onderwijsdeskundige.

Hebben wij niet dringend behoefte aan een catechetische werkgroep, waarin behalve theologen ook onderwijsmensen hun bijdrage leveren?

C. VEENHOF — KAMPEN

Een „eigen” inrichting?

Stichtingsellende

In het vorige artikel heb ik de droevige geschiedenis van de Stichting Geref. Kinderbescherming verteld.

Ik zou nog enkele van zulke trieste verhalen kunnen doorgeven! Om te beginnen dat van d'Amandelboom in Biltthoven.

Dat woonoord en verzorgingshuis voor bejaarden was vooral in het leven geroepen door de kerken van Noord-Holland en Utrecht. Die hebben daar grote sommen geld voor bijeengebracht! Voor dergelijke inrichtingen kreeg men toen nog geen 100% subsidie! Het ging in het begin ook daarmee prachtig. Maar na de schandalige synodale handelingen van 1967 begon ook daar de ellende. De „binnenverbandse” bestuursleden wilden ook in die Stichting niet met de „buitenverbandse” blijven samenwerken. Dat was te dwazer en slechter omdat het in dat bestuur in hoofdzaak slechts om financiële en economische aangelegenheden ging. Maar de „binnenverbanders” zeiden tegen de „buitenverbanders”: „jullie moeten en zullen er uit!” En toen deze bleven zeggen: „wij **mogen** niet weg, wij **moeten** om Gods wil blijven samenwerken”, toen hebben de „binnenverbanders” hun „buitenverbandse” broeders een proces

aangedaan. En het resultaat was dat de „buitenverbandse” broeders uit het bestuur werden gesmeten!

Alles wat de uitgestoten kerken eenmaal voor deze inrichting hadden geofferd waren ze tot de laatste cent kwijt!

De Stichting was immers wettige **eigenares** van alles!

En de uitgestoten bestuursleden — en waren „werkers van het eerste uur” bij die zeeën van tijd en kracht aan d'Amandelboom hadden besteed! — moesten als dank voor al hun arbeid ook nog tien duizend gulden uit hun eigen zak aan proceskosten betalen!

Zo ging het met d'Amandelboom. Ik zou, zoals ik zei, nog meer van dergelijke verhalen kunnen doen. De Herv. Kerk wilde vlak na de oorlog een Sociale Academie hebben en maakte daarvoor een stichting. Nu is die, „De Horst”, een brandpunt van het meest revolutionaire marxisme!

De Geref. Kerken wilden ook een Sociale Academie. Ze creëerden daarvoor ook een stichting. Die riep „De Nijenburgh” in Baarn in het leven. Maar die onttaarde zo, dat de Geref. Kerken die officieel afstootten.

De „Jelburg” was een Geref. Academie voor de opleiding nota bene van **Jeugdleiders!** Ik heb indertijd het verhaal in Opbouw gegeven

van het verbijsterende gebeuren dat de Communistische Partij daarin haar propagandavergaderingen hield!

En — het „Ikön” is ook een stichting!

De voornaamste oorzaak van dit alles is dat een Stichting een volstrekt **autonome** instelling is.

Het kleine groepje bestuursleden ervan **vult** zichzelf aan en doet wat het zelf wil.

En de Stichting, **dat wil in concreto zeggen dat kleine groepje bestuursleden daarvan** — „gewone” leden kent een stichting niet! — is volstrekte eigenares van alles wat kerken, verenigingen en particulieren daaraan gaven!

Juist nu bekijken

Ik wil nu de Stichting die opgericht is met het doel een Gereformeerd Seminarie in het leven te roepen en te onderhouden wat nader gaan bekijken.

Met nadruk stel ik daarbij voorop dat ik daarbij de personen van de broeders-oprichters volledig buiten beschouwing laat. **Aan hun goede bedoelingen twijfel ik geen moment!** Het gaat mij uitsluitend om een **zakelijke** beoordeling van die Stichting als zodanig.

Terwijl ik dit schrijf denk ik op eens aan het volgende: Onlangs sprak ik een broeder die betrokken was bij een samenwerking tussen twee kerken van verschillende denominatie met het oog op het samen stichten van een kerkgebouw. Ik vroeg de man — wij, buitenverbanders hebben in dat opzicht nog al wat en heel trieste ervaring! —: „Maar hoe zal het gaan als jullie eens ruzie krijgen. Dat komt zelfs wel in de beste families voor!” En toen kreeg ik dit prachtige en zeer wijze antwoord: „Onze samenwerking is ideaal! En **daarom** hebben we gezegd: we gaan nu een regeling voor die samenwerking opstellen en voor het verbreken ervan alsof we de ergste vijanden zijn! Dat kun je doen als de verhoudingen goed zijn. Als de samenwerking hartelijk en het onderling vertrouwen optimaal is heb je helemaal geen regelingen en bepalingen nodig! Maar als 't mis gaat moet je precies weten waar je aan toe bent.”

Welnu, nu alles goed is wil ik de Stichting op haar zakelijke merites beoordelen.

Het bestuur

Ik begin met de benoeming van bestuursleden.

Artikel 5 van de Statuten der Stichting bepaalt dat het bestuur van de Stichting **zelf** nieuwe bestuursleden kiest uit een door **het bestuur zelf** gevormd tweetal. Er staat zeker bij dat het die voordracht, dat tweetal, alleen maken mag **NA OVERLEG** met de Raad van Toezicht.

Inderdaad: **NA overleg.** Er staat niet **ONDER GOEDKEURING** VAN die Raad van Toezicht!

En nog veel minder staat er dat die Raad van Toezicht zelf de voordracht, het tweetal al voor de vervulling van de bestuursfunctie opstelt.

Dit betekent dat die Raad van Toezicht geen enkele **beslissende invloed** op de voordracht voor de verkiezing van de bestuursleden der Stichting bezit! En dus uiteraard nog veel minder op die **verkiezing** zelf! Als het bestuur advies over de voordracht van de Raad van Toezicht heeft gevraagd is het bestuur **statutair, legaal, juridisch** volkomen vrij de voordracht op te stellen zoals het die zelf wil. En dus de persoon te kiezen die het zelf wil.

Nog eens: we beoordelen alleen wat er duidelijk in de Statuten staat.

En we realiseren ons wat dat feitelijk en zakelijk betekent.

En we willen er daarbij op wijzen dat er tal van voorbeelden zijn van het misschien ethisch dubieuze, maar juridisch correcte handelen van een bestuur dat, na volgens de Statuten advies te hebben gevraagd aan een Raad of Commissie, toch een **andere persoon** tot bestuurslid kiest.

Is het ondenkbaar dat een bestuur na een advies van een Raad van Toezicht over de vervulling van een vacature in het Bestuur te hebben gevraagd en gekregen, zegt: „Ja, maar dié man staat ons niet aan! Wij kiezen een ander!” Als een bestuur zo doet is het **op grond van de Statuten niet te berispen**.

Onwrikbaar staat vast dat de **mogelijkheid** om zo te handelen in de Statuten van de Stichting is opgenomen. Daar veranderen raden van advies en toezicht niets aan.

De conclusie van dit alles is dat het geprojecteerde seminarie onder de leiding staat van een klein bestuur dat reglementair de mogelijkheid bezit om zichzelf te vormen, zonder enige **beslissende** invloed van de kerken. En de Stichting creëert geen „eigen” inrichting voor de opleiding van predikanten in die zin dat het een „eigen” inrichting der **KERKEN** is, maar alleen in die zin dat het een „eigen” inrichting is van een **STICHTING** waarover de kerken als het er op aan komt niets hebben te zeggen.

zo juist in verband met de benoeming van de bestuursleden heb gezegd. Hier staat weer dat woordje „NA”. En ik zeg weer als het bestuur NA het overleg met de Raad van Toezicht een andere man tot hoogleraar benoemt dan die aan welke de Raad van Toezicht de voorkeur gaf handelt het niet in strijd met de Statuten. Ik wil in dit verband iets uit de historie releveren.

Zoals ik in een vorig artikel heb gememoreerd, kwam bij de vereniging van de Geref. kerken in 1892 ook de opleiding van predikanten ter sprake. Er waren toen twee inrichtingen daarvoor: de Theologische School en de Vrije Universiteit. De eerste was geheel en al eigendom van de kerken. De tweede ging uit — nee, niet van een Stichting maar — van een Vereniging. Van een oer-gereformeerde Vereniging met een door de leden gekozen bestuur.

Bij de vereniging van de kerken wilde de vereniging waarvan de V.U. uitging de theol. faculteit daarvan graag in een zekere relatie met de verenigde kerken plaatsen. O.a. hiervoor dat het candidaatsexamen in de theologie van de V.U. als zodanig ook toelating tot de kerkelijke examens zou geven. De kerken hebben toen gezegd: dat kan, maar o.a. op deze conditie dat er nooit een hoogleraar in de theologie wordt benoemd dan nadat die benoeming door de kerken is goedgekeurd. En sindsdien is er ook nooit een hoogleraar in de theologie benoemd dan nadat door de kerken verklaard was die als zodanig te accepteren.

Wat er sindsdien van de V.U. geworden is hoeft ik niet te releveren! En die ging nog wel van een vereniging uit!

Zal men nu de opleiding van predikanten toevertrouwen aan een Stichting, dat wil zeggen: aan een klein groepje van mannen, die uiteindelijk het volledige en uitsluitende zeggenschap hebben over het onderwijs van de daarvan uitgaande inrichting en over de benoeming van de docenten?

Een wijs woord

Ik wil dit artikel beëindigen met een wijs woord van een „oude rot” op het gebied van het onderwijs. Ik bedoel de ons allen bekende oud-senator H. Allgra.

Deze analyseerde reeds een paar jaar geleden de zeer zorgwekkende situatie in de wereld van het onderwijs en schreef toen dit wijze woord: „Het beste middel, om elke invloed van de ouders op de gang van zaken op een bijzondere school uit te schakelen, is nog altijd: **maak er een stichting van!** Een stichting als het bevoegd gezag **krachtens** de wet. Dan is in bepaalde gevallen de school uitgeleverd!”

Ik zou die wijze opmerking nu zo willen „vertalen”: „Het beste middel om de werkelijke invloed van **DE KERKEN ALS ZODANIG** op de opleiding van haar predikanten uit te schakelen is: maak er een stichting van. Want die is **krachtens de wet** het enig bevoegde gezag daarvoor!”

jongeren slaan de bijbel open

**jongerendag
rijnhel arnhem
zaterdag 25 september a.s.
10-16 uur toegang vrij**

**inleidingen op bijbelse thema's door:
ds. j.j. poort, gert doornenbal,
henk binnendijk,**

**muziekprogramma:
jongerenkoor van de geref.
sociale academie te ede,
jeugdzanggroep
"black and white generation",
gospelgroep "the lightbearers",
gospelzangeres esther tims,
uit amerika
de gospelzanger gary archer,
koperensemble leger des heils**

**een initiatief van de evangelische omroep
informatie: postbus 5656, hilversum
tel. 02150-52641 (tst. 227)**

„Benoemingen”

Ik kom nu tot een zeer belangrijke, misschien wel het belangrijkste onderdeel van het project voor het seminarie. Het is de wijze van de benoeming van de docenten: de professoren, lectoren enz. Een kind kan verstaan dat deze zaak uitermate belangrijk is. Uiteindelijk „maken” immers de docenten de school. Zij bepalen door hun onderwijs en onderzoek het karakter ervan.

In de Statuten van de Stichting is daaromtrent weer een duidelijke bepaling opgenomen. In art. 9 daarvan wordt namelijk gezegd, ik citeer letterlijk: „het bestuur benoemt hoogleraren en andere docenten en stelt een van de hoogleraren aan tot rector van het seminarie, belast met de dagelijkse leiding daarvan.” Hier staat ook weer bij dat het bestuur dat doet NA overleg met de Raad van Toezicht.

Ik behoef niet te herhalen wat ik

De redactie ontving...

Themanummer van **Nieuw Nederland — Bezinning** over „Het vraagstuk van de drugs”. Dit nummer is verkrijgbaar door f 1,50 over te maken op girorek. 2974537 t.n.v. administratie Nieuw Nederland-Bezinning te Voorburg.

Richard Wurmbrand, Als de Kerk ondergronds gaat... Een uitgave van de Internationale Raad van Christelijke Kerken, Groenekanseweg 2, De Bilt. Deze brochure is gratis op dit adres te verkrijgen.

Richard Wurmbrand, Was Karl Marx een satanist? 2e druk. Eveneens een uitgave van de Internationale Raad van Christelijke Kerken en eveneens gratis verkrijgbaar.

D'Econozel, speciaal nummer ter gelegenheid van het vijfde lustrium van de Vereniging van Gereformeerde Studenten te Rotterdam. 110 blz. Bestellingen door overmaking van f 7,50 plus f 1,70 porto op giro 6400 (Bank Mees en Hope) t.g.v. rek.nr. 25.35.74.668 ten name van de fiscus van de Lustrumcie., Walenburgerweg 38b Rotterdam.

Stuf tot nadenken. Brochure bij het EO-televisie-programma „Stuf tot nadenken”, samengesteld door Henk de Rhee. Te bestellen bij de Evangelische Omroep, Oude Amersfoortseweg 79a, Postbus 565, Hilversum. Prijs onbekend.

De mogelijkheid bestaat dat op één of meerdere van deze uitgaven in een recensie teruggekomen wordt.

Kerknieuws

Bedankt voor Haarlemmermeer-Oostzijde: ds K. H. de Groot te IJsselmuiden-Grafhorst.

Beroepen te Deventer (in combinatie met Langeslag) (bij akkl.): ds K. H. de Groot te IJsselmuiden-Grafhorst.

Afscheid — Ds J. B. Welmers gaat met emeritaat. Daarom hoopt hij op zondag 26 september a.s. in de middagdienst, die om 2.30 uur begint, afscheid te nemen van de gemeente te Langeslag, die hij vanaf 29 september 1946 gediend heeft.

Hattem — Het scribaat van de kerk van Hattem is sinds 1 september in handen van: H. Hofstede, De Mate 2, Hattem, tel. 05206-2005.

Doesburg-Velp — Het scribaat van de kerk van Doesburg-Velp is overgegaan naar: H. Hobbink, Labriehof 10, Dieren-6210, tel. 08330-15041.

Nieuws uit breder kring

Urk — De Dolerende gemeente te Urk is via een besluit van de klassis Zwolle toegelaten tot het kerkverband van de Chr. Geref. kerken. Ze zal binnen genoemd verband als zelfstandige gemeente Urk-oost functioneren. Tevens is ds B. A. Bos, die destijds de vrijgemaakt gereformeerde kerken verliet om zich aan te sluiten bij de (syn.) gereformeerde kerken, toegelaten als Dienaar des Woords met de status van emeritus-predikant van de Chr. Geref. Kerken in Nederland, verbonden aan de kerk Urk-oost als hulpprediker.

Theologische Hogeschooldag te Kampen — De Gereformeerde kerken (vrijgemaakt binnen verband) hielden op woensdag 8 september jl. in Kampen weer hun traditionele Hogeschooldag. Het aantal aanwezigen werd geschat op 13.000. Namens het damescomité voor het bibliotheekfonds kon worden gemeld, dat er een bedrag van f 90.000,— was bijeengebracht.

Ettelijke sprekers voerden het woord in diverse kerkgebouwen. Een van hen, ds H. Bouma te Assen, die een referaat hield getiteld: „En wie is tot zulk een taak bekwaam?” merkte in zijn toespraak onder meer het volgende op: „Het aantal vacatures, dat vervulbaar mag worden geacht, is momenteel ongeveer 65. De groei van het ledental zal, althans in de komende jaren, dit aantal nog niet minder dan drie per jaar doen toenemen. Bovendien neemt het aantal te emeriteren predikanten toe: als God niet door ziekte of dood ingrijpt, zal gedurende de e.k. 15 jaar elk jaar gemiddeld een vijftal predikanten moeten worden geëmeriteerd, waardoor het aantal vacatures weer toeneemt met vijf per jaar. Om deze toename te voorkomen, moet elk jaar tenminste een acht-tal nieuwe predikanten gereed komen. En, zal het aantal van de bestaande vacatures binnen tien jaar kunnen worden weggewerkt, dan is nodig, dat daarenboven nog eens jaarlijks 8 andere broeders predikant worden. We hebben tenminste gedurende de komende vijftien jaar per jaar 16 nieuwe studenten nodig.”

Grote belangstelling bestond er bij de aanwezigen om de nieuwbouw van de bibliotheek, die momenteel ruim 60.000 boeken bevat, in ogenschouw te nemen.

DOKKUM

BERNLEFSCHOOL

School voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden

Wij zoeken een

LEERKRACHT

voor een nieuwe middengroep, die

- het christelijk onderwijs uit overtuiging dient,
- het fijn vindt om vastgelopen kinderen weer op weg te helpen,
- het liefst enige ervaring heeft opgedaan,
- verder wil studeren.

Voor inlichtingen bij en sollicitaties aan kunt U terecht bij A. v. d. Veen, Kleine Oosterstraat 8, Dokkum, tel. 05190-4630 (school).

N.B. Woonruimte levert geen enkel probleem op!

Boekenveiling te Amsterdam

Dinsdag 28 en woensdag 29 september a.s. houden wij weer boekenveiling.

Geveild worden enkele belangrijke bibliotheken w.o. de bibliotheken van

Prof. dr. Th. L. Haitjema, Apeldoorn
Ds. I. Hamming, Loppesum (Gr.)
Ds. G. J. Tijsseling, Sliedrecht

bestaande uit theologie, filosofie, orientalia, commentaren, bijbelverklaringen, exegetische studies, theol.- en kerkhistorische dissertaties (waaronder een grote verzameling werken over de Middeleeuwen; beginperiode der Reformatie en de geschiedenis der Doopsgezinden) naslagwerken, woordenboeken etc. Daarnaast worden er ook zeer zeldzame 16e, 17e en 18e eeuwse werken geveild, zoals werken van Luther, Calvijn, Melancthon, Beza, Reformatie, Nadere Reformatie (w.o. een zeldzame verzameling werken van Willem Teelinck), Reveil en Afscheiding (o.a. zeer vele werken van Hendrik de Cock). De rijk geïllustreerde catalogus (112 pag.) kunt u aanvragen door f 2,50 te storten op giro 17.71.82 t.n.v. TON BOLLAND, v/h Van Bottenburg, Amsterdam.

Kijkdagen: zaterdag 25 en maandag 27 september.

Ton Bolland BEËDIGD TAXATEUR

Prinsengracht 493, Amsterdam, telefoon (020)-221921

- ★ Lid Ned. Ver. van Antiquaren
- ★ Intern. league of antiquarian booksellers
- ★ Ned. Vereniging van Makelaars en Veilinghouders

ALGEMENE LEDENVERGADERING

over

„Onze scholen en de Contourennota”

op zaterdag 25 september te Zwolle in hotel Wientjes bij het station.

Aanvang 10.30 uur.

Spreker: De Weledele Heer L. F. Venderbos uit Den Haag.

Welkom alle onderwijsgeevenden en vooral ook ouders, schoolbestuursleden en anderen.

Komt allen!!!

(namens het bestuur der V.G.O.L.)

Voor al uw

handels- en familie drukwerk - boeken en folders

is uw adres

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”

Nooitgedacht 3 — Zeist

Redactieleden

Drs H. de Jong
Mr. dr J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds E. R. Postma
Ds H. Smit
Dr H. E. S. Woldring

Adres van de Redactie

K. Muller
H. Pootlaan 242,
Alkmaar
Telefoon 072-16767

Advertenties en druk

Drukkerij
„Steenbergen”,
Nooitgedacht 3, Zeist
Tel. 0 3404 - 12452

Abonnementsprijs:

f 30,— per jaar of
f 16,— per half jaar.
Buitenland f 40,— p.j.
of f 57,50 p. luchtpost

Giro 40 49 45

Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen: uiterlijk tot 15 november.

Geref. Persvereniging „Opbouw”

Abonnementenadministratie

Merelhoven 273
Capelle aan den IJssel
Tel. 010 - 50.41.78

Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.